

KURYER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 16-го Сентября — 1838 — Wilno. Piątek. 16-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

13-го числа с. м. Его Сіятельство Господинъ Виленскій Военный Губернаторъ, Гродненскій, Минскій и Бѣлостокскій Генералъ-Губернаторъ, Генералъ-Адъютантъ Князь Николай Андреевичъ Долгоруковъ, изволилъ возвратиться изъ м. Клецка.

Санктпетербургъ, 8-го Сентября.

25-го числа Августа, Его Императорское Высочество Наслѣдникъ Цесаревичъ изволилъ прибыть въ Веймаръ, въ вожделѣнномъ здравіи. 27-го числа, Государь Императоръ, вмѣстѣ съ Ея Императорскимъ Высочествомъ Великою Княгинею Марією Павловною, Великимъ Герцогомъ, Ея Супругомъ, и Его Высочествомъ Наслѣдникомъ Цесаревичемъ, изволила переехать изъ загороднаго дворца въ самый городъ. Вечеромъ, Его Величество и Ихъ Высочества, изволила быть въ театрѣ. 28-го числа, въ Воскресенье, Государь Императоръ и Ихъ Императорскія Высочества изволила слушать Божественную Литургію въ Греко-Россійской церкви.

— Высочайшимъ Именнымъ Указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 9-й день минушаго Августа, въ Крейтъ въ Баваріи, Семидесятивѣше пожалованъ Кавалеромъ Ордена Св. Анны 2-й степени, Командиръ брига Фелістока 31-го Флотскаго экипажа Капитанъ-Лейтенантъ Метлинъ 1-й, въ воздаяніе отличной рѣшительности, самоотверженія и храбрости, оказанныхъ имъ, по засвидѣтельствующей начальства, при нападеніи Горцевъ на экипажъ втренаго ему брига, послѣ крушенія онаго 30-го Мая сего года, на сѣверовосточномъ берегу Чернаго Моря. (Р. И.)

— Высочайше учрежденная Комиссія для возобновленія Зимняго Двора отношеніемъ отъ 8 Августа сообщила Г. Министру Юстиціи, что Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: объявить всемъ казеннымъ управленіямъ, дабы не входили ни въ какія дѣла съ проживающими въ С. Петербургѣ художниками мраморнаго искусства: Итальянцемъ Фердинандомъ Галіоти — товарищемъ Трискорни и Швейцарскимъ подданнымъ Винцентіемъ Мадерни, какъ изблеченными въ несообразныхъ съ дѣйствительною стоимостью требованіяхъ, за предоставляемыхъ имъ работы.

— По представленію Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ Комитету Гг. Министровъ о мѣрахъ предосторожности противъ поддѣлки частными рѣзчиками казенныхъ печатей, штемпелей и клеймъ и по положенію о семъ Комитета 28 Іюня и 2 Августа состоящемуся, Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: 1) Поставить въ обязанность всемъ Присутственнымъ мѣстамъ и Начальствамъ, чтобы вырѣзку казенныхъ печатей, клеймъ и штемпелей въ тѣхъ городахъ, гдѣ находятся нужные для того мастера, поручали симъ мастерамъ не иначе, какъ по призыву ихъ лично въ тѣ присутственныя мѣста, или къ тѣмъ Начальствамъ, для коихъ печати сія, клейма или штемпеля требуются. 2) Въ тѣхъ городахъ, гдѣ такихъ мастеровъ вовсе не имѣется, или

WІADOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Дня 13-го тер. м. Яśnie Оświecony Pan Wileński Wojenny Gubernator, Grodzieński, Miński i Białostocki Jenerał-Gubernator, Jenerał-Adjutant Xiążę Niokołaj Andrzejewiczъ Dothorukow, powrócił z Klecka.

Санкт-Петербургъ, 8-го Września.

Дня 25-го Sierpnia, Jego Cesarska Wysokość Następca Cesarzewiczъ raczyłъ przybyć do Weimaru, w pożądanemъ zdrowiu. D 27 CESARZ Jego Mość, razem z Jej Cesarską Wysokością WIELKĄ XIĘŻNĄ MARYĄ PAWŁOWNĄ, Wielkim Xięciem, Jej małżonkiem, i Jego Wysokością Następcaъ Cesarzewiczemъ, raczyli przejechać z pałacu letniego do samego miasta. Wieczoremъ, Cesarzъ Jego Mość i Ichъ Wysokości raczyli byдъ w Teatrze. Dnia 28-go, w Niedzielę, CESARZъ Jego Mość i Ichъ CESARSKIE Wysokości słuchali Mszy Świętej w Cerkwi Greko-Rossyjskiej.

— Przez Najwyższy Imienny Ukaz, do Kapituły Rossyjskichъ CESARSKICHъ i KRÓLEWSKICHъ Orderów, w dniu 9-mъ zeszłego Sierpnia, w Kreuth w Bawaryi, Najłaskawiej mianowany Kawaleremъ Orderu Sw. Anny 2-go stopnia, Dowódzca brygu Temistokles, 31-go ekwipaży Floty Kapitan-Leitnantъ Metlinъ 1-szy, w nagrodę odznaczający się determinacyi, poświęcenia się i waleczności, okazanej przezeń, podługъ zaświadczenia zwierzchności, przy napadnieniu Górali na ekwipaż powierzono mu brygu, po jego rozbiciu się, 30-go Maja roku terażniejszego, na północno-wschodnimъ brzegu Morza Czarnego. (R. In.)

— Najwyżej ustanowiona Kommissya dla odbudowania Pałacu Zimowego, przez odniesienie się pod dniemъ 8-mъ Sierpnia udzieliła P. Ministrowi Sprawiedliwości, że Cesarzъ Jego Mość Najwyżej rozkazać raczyłъ: ogłosić wszystkimъ zarządomъ skarbowymъ, ażeby w żadne działania nie wchodziły z mieszkającymi w S. Petersburgu Artystami sztuki rzeźbiarskiej: Włochemъ Ferdynandemъ Galіoti — towarzyszemъ Triskorni i poddanymъ Szwajcarskimъ Wincentymъ Maderni, jako przekonanemi o zbyteczne wymagania w miarę rzeczywistej wartości, za dawane imъ roboty.

— Po przedstawieniu P. Ministra Spraw Wewnętrznychъ Komitetowi PP. Ministrów, o środkachъ ostrożności przeciwъ fabrykowanіu przez prywatnychъ kamieniarzy pieczęci skarbowych, stęplów i klejmw, i po nastąpieniu o тѣмъ postanowieniu Komitetu 28-go Czerwca i 2-go Sierpnia, Cesarzъ Jego Mość Najwyżej rozkazać raczyłъ: 1) Przepisać za obowiązekъ wszystkimъ Urzędомъ i Władzomъ, ażeby rѣźnięce skarbowychъ pieczęci, klejmw i stęplów w tychъ miastach, gdzie się znajdują potrzebni do tego majstrowie, поручаły tymъ majstromъ nie inaczej, jakъ po osobistémъ ichъ przywołaniu do tychъ Urzędów, albo do tychъ miejsc, dla którychъ pieczęci te, klejmy albo stęple są potrzebne. 2) W tychъ miastach, gdzie takichъ majstrówъ zupełnie nie ma, albo gdzie dla jakichkolwiekъ okoliczności uznano będzie rzeczą

гдѣ по какимъ либо обстоятельствамъ признано будетъ за лучшее заказать печати, клейма и штемпеля въ городахъ другихъ Губерній, представить Присутственнымъ мѣстамъ и начальствамъ относиться о вырѣзкѣ оныхъ къ Начальникамъ Губерній; на какой конецъ и препроводятъ къ нимъ слѣпки или рисунки потребныхъ печатей, клеймъ и штемпелей, равно какъ и слѣдующія за вырѣзку оныхъ деньги; Начальниковъ же означенныхъ Губерній обязать, по изготовленіи тѣхъ печатей, клеймъ и штемпелей отсылать оныя немедленно по принадлежности при офиціальныхъ бумагахъ. 3) По представленію мастерами вырѣзанныхъ ими печатей, клеймъ и штемпелей, выдавать имъ отъ тѣхъ Присутственныхъ мѣстъ и Начальствъ, коими оныя заказаны были, особыя свидѣтельства, съ означеніемъ въ нихъ сколько, когда и для кого именно вырѣзано сими мастерами казенныхъ печатей, клеймъ и штемпелей. 4) Въ случаѣ вырѣзки частными мастерами казенныхъ печатей, клеймъ и штемпелей, въ противность вышеннеложеннымъ правиламъ, подвергать ихъ тѣмъ же наказаніямъ, какія въ 444 ст. Св. Зак. Уголовныхъ установлены вообще за поддѣлку казенныхъ печатей или штемпелей, смотря по степени злоумышленія и вреда отъ того происшедшаго, или въ намѣреніи бывшаго. (С. В. N. 45).

— По Указу Его Императорскаго Величества, Правительствующій Сенатъ слушали представленія Г. Министра Финансовъ, при коемъ на основаніи 1-го пункта Именнаго Высочайшаго указа, данаго Правительствующему Сенату въ 25-й день Марта нынѣшняго года, объ усиленіи мѣръ противъ контрабанды, представилъ Правительствующему Сенату, для надлежащаго опубликованія, полученное имъ Г. Министромъ 30-го Іюля отъ Виленскаго Военнаго Губернатора и Генераль-Губернатора Минскаго, Гродненскаго и Влостокскаго росписаніе всѣмъ тѣмъ городамъ, мѣстечкамъ, селеніямъ и прочимъ мѣстамъ жительствова, которыя должны служить новою пограничною чертою на разстояніи 30 верстъ противу Прусской границы, въ Виленской Губерніи, начиная отъ границы Курляндской. Приказали: Напечатать потребное количество экземпляровъ означеннаго росписанія, разослать, для свѣдѣнія и должнаго, что до кого касаться будетъ, исполненія, во всѣ Губерніи и Областиныя Правленія, Правительства, Войсковыя Канцеляріи, въ Виленскую Уголовную Палату, Курляндскій Оберъ-Гофгерихтъ и Присутственныя мѣста, къ Гг. Министрамъ, Военнымъ Генераль-Губернаторамъ, Военнымъ Губернаторамъ управляющимъ Гражданскою частію, Генераль-Губернаторамъ, Гражданскимъ Губернаторамъ и Градоначальникамъ при указахъ; а въ Святѣйшій Правительствующій Синодъ, во всѣ Правительствующаго Сената Департаменты и Общія оныхъ Собранія сообщить при свѣдѣніяхъ и припечатать въ Сенатскихъ Вѣдомостяхъ. Въ свѣдѣніе чего и прилагается при семъ одинъ экземпляръ. (По 1-му Департаменту).

(Подписалъ: Въ должности Оберъ-Секретаря Виленскій).

Росписаніе мѣстамъ жительствова, составляющимъ тридцативерстную черту противу Прусской границы, начиная отъ Курляндской границы.

Селѣнныя мѣста Виленскаго уѣзда.	Деревни:	Кулы	Конфисков. имѣнія
	д. Лукня	Шкудь.	
	д. Кубилишки		Помѣщ. Горскаго.
	д. Керны	Самогитс. Епископа.	
	д. Сакале		Помѣщ. Горскаго.
	д. Даукша	Помѣщ. Горскаго.	
	д. Куны		Графа Тишкевича.
	д. Бакшты	Помѣщ. Горскаго.	
	д. Бобелшки		Помѣщ. Горскаго.
	Мѣстеч.	Масяды	
	Деревни	Игорскъ	
	д. Шатромны	Графа Платера.	
	д. Шавкли		
	д. Пальси	Графа Платера.	
	д. Шевчики		
д. Орманы	Андреевскаго.		
д. Кабришки			
д. Подворали	Андреевскаго.		
д. Жудгали			
д. Лайва	Андреевскаго.		
д. Горждали кладбищ.			
д. Гедговды	Андреевскаго.		
Корчма		Балтаки	
Деревни	Жеймы	Графа Платера.	
д. Кадайцы			
Корчма	Малина	Андреевскаго.	
Фолвар.	Буконтишки		
Деревни	Буконтишки		
д.	д. Буконтишки	Андреевскаго.	

lepszą zamówić pieczęcie, klejmy i stęple w miastach innych Gubernij, zaleciwszy Urzędowi i władzom odnosić się o wyrżnięcie ich do Naczelników Gubernij; na jakowy koniec przesyłać do nich wyciski albo rysunki potrzebnych pieczęci, klejmow albo stęplów, równie jak i należące za ich wyrżnięcie pieniądze; Naczelników zaś pomienionych Gubernij zobowiązać, po zrobieniu tych pieczęci, klejm i stęplów, odsyłać ja podług należytości przy pismach urzędowych. 3) Po złożeniu przez majstrów wyrżniętych przez nich pieczęci, klejmow i stęplów, wydawać im od tych Urzędów i Zwierzchności, przez które były one zamówione, osobne świadectwa, z wypisaniem w nich ile, kiedy i dla kogo mianowicie wyrżnięto przez tych majstrów, skarbowych pieczęci, klejm i stęplów. 4) W razie wyrżnięcia przez prywatnych majstrów, skarbowych pieczęci, klejm i stęplów, nie podług wyżej wyłożonych prawideł, podciągając ich pod też kary, jakie w 444 artykule Połączenia Praw Kryminalnych w ogólności są ustanowione za fałszowanie skarbowych pieczęci albo stęplow, uważając podług stopnia złego zamiaru i szkody ztąd wynikłej, albo na celu mianej. (G. S. N. 45).

— Wedle Ukazu Jego CESARSKIEJ MOŚCI, Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra Skarbu, przy którym na osnowie 1-go punktu Najwyższego Imiennego Ukazu, danego Rządzącemu Senatowi w dniu 25 m Marca roku terażniejszego, o wzmocnieniu środków przeciw kontrabandzie, przedstawił Rządzącemu Senatowi, dla należytego opublikowania, otrzymane przez tegoż P. Ministra 30-go Lipca od Wileńskiego Wojennego Gubernatora i Jenerał-Gubernatora Mińskiego, Grodzieńskiego i Białostockiego rozpisanie wszystkich tych miast, miasteczek, wsi i innych miejsc zamieszkania, które powinny służyć za nową linią pograniczną na odległości 30 wiorst od strony Pruskiej granicy w Gubernii Wileńskiej, zaczynając od granicy Kurlandzkiej. R o z k a z a l i: Wydrukowawszy potrzebną liczbę egzemplarzy pomienionego rozpisania, rozesłać, dla wiadomości i należytego, co do kogo należeć będzie, wypelnienia, do wszystkich Gubernialnych i Obwodowych Rządów, Wojskowych Kancellaryj, do Wileńskiej Izby Kryminalnej, Kurlandzkiego Ober-Hofgerichtu i miejsc urzędowych, do PP. Ministrów, Wojennych Jenerał-Gubernatorów, Wojennych Gubernatorów zarządzających Wydziałem Cywilnym, Jenerał-Gubernatorów, Cywilnych Gubernatorów i Naczelników miast przy ukazach; a do Najświętszego Rządzącego Synodu, do wszystkich Rządzącego Senatu Departamentów i Ogólnych ich Zebrań przesłać przy zawiadomieniach i wydrukować w Gazecie Senackiej. Na skutek czego załącza się tu jeden egzemplarz. (z 1-go Departamentu). (Podpisał: W obowiazku Ober-Sekretarza Wileński).

Rozpisanie miejsc zamieszkania, składających trzydziestowiorstową linię od granicy Pruskiej, zaczynając od granicy Kurlandzkiej.

Powiaty Telisznowski i Sebo.	Wies:	Kuły	Majątku konfiskow.
	w. Łuknia	Szkod.	
	w. Kubilizki		Obywatela Gorskiego.
	w. Kierny	Biskupa Żmudzkiego.	
	w. Sakale		Obywatela Gorskiego.
	w. Dauksza	Obywatela Gorskiego.	
	w. Kuuy		Obywatela Gorskiego.
	w. Bakszty	Obywatela Gorskiego.	
	w. Bobelszyki		Obywatela Gorskiego.
	Miasteczko	Masiady	
	Wies	Iborsk	
	w. Szatrominy	Hr. Tyszkiewicza.	
	w. Szawkle		
	w. Palsie	Obywatela Gorskiego.	
	w. Szewczyki		
w. Ormаны	Obywatela Gorskiego.		
w. Kabryszki			
w. Podworale	Obywatela Gorskiego.		
w. Żudgale			
w. Łajwa	Obywatela Gorskiego.		
w. Horzdale mogiły			
w. Giedgowdy	Obywatela Gorskiego.		
Karczma		Bałtaki	
Wies	Zejmy	Hrabiego Platara.	
w. Kadajcy			
Karczma	Malina	Andrzejewskiego.	
Folwark	Bukonciszki		
Wies	Bukonciszki		
w. Bukonciszki	Andrzejewskiego.		

дв. Подросіены . . . Графа Воловича.
Городъ Россіены.

Dwor Podrosienie . . . Hrabieg. Wołowicza.
Miasto Rosienie.

Подписали:

Тельшевскій Уездный Землемѣръ Сокольскій.
Россіенскій Уездный Землемѣръ Смирновъ.
Членъ Палавгенской Таможни Каргаденъ.
Пограничный Надзиратель Сергеевскій. (С.В.)

Podpisali.

Telszewski Jeometra Powiatowy Sokolski.
Rosieński Powiatowy Jeometra Smirnow.
Członek Tamozni Potangieńskiej Karczaden.
Nadzorca Pograniczny Siergiewski. (G.S.)

Казань, 24-го Августа.

Обсерваторія Императорскаго Казанскаго Университета украсилась недавно превосходнымъ большимъ рефракторомъ, сдѣланнымъ въ Мюнхенѣ въ заведеніи Утцшнейдера и Фрауенгофера Оптикомъ Мерцомъ и Механикомъ Малеромъ. Этотъ инструментъ, совершенно подобный Дерптскому, съ некоторыми измѣненіями, имѣетъ предметное стекло въ 9½ дюймовъ и трубу длиною около 14 футъ. Вся эта огромная масса, также какъ и въ Дерптскомъ рефракторѣ, движется въ случаѣ надобности, часовой машиной, слѣдуя за свѣтиломъ, надъ которымъ производится наблюденіе. Инструментъ привезенъ былъ изъ Мюнхена въ С. Петербургъ чиновникомъ Коммиссіи построенія Главной Обсерваторіи Портномъ, а изъ С. Петербурга отправленъ былъ въ Казань Профессоромъ Симоновымъ подъ надзоромъ Чиновника Казанскаго Университета. Онъ привезенъ былъ къ мѣсту назначенія въ началѣ вѣнчанаго года, но до сихъ поръ не былъ еще поставленъ на мѣсто, потому что продолжалась еще постройка назначенной для него подвижной башни обсерваторіи, которая приведена къ концу въ половинѣ Августа. 18 числа того же мѣсяца начали ставить инструментъ и 21-го постановка его была уже окончена. Теперь онъ уже на своемъ мѣстѣ. Легкость движенья, чистота и ясность стекла доказываютъ, что важное усовершенствованіе Фрауенгофера въ инструментахъ такого рода со смертію его не исчезло, а осталось въ наслѣдіе потомству. Въ скоромъ времени увидать въ сѣверной столицѣ Россійской Имперіи единственное произведеніе въ этомъ родѣ и рефракторъ Главной Обсерваторіи, безъ сомнѣнія, докажетъ, что Оптическое искусство и послѣ Фрауенгофера совершенствуется постепенно. Этотъ инструментъ будетъ гораздо болѣе всѣхъ рефракторовъ въ мірѣ. (Снб. В.)

Одесса, 19-го Августа.

Е. С. Г. Новороссійскій и Бессарабскій Генералъ-Губернаторъ. Графъ М. С. Воронцовъ, выѣхалъ 13-го числа текущаго мѣсяца, изъ нашего города въ Берлинъ. (О. В.)

— Намъ сообщена слѣдующая статья относительно ввоза шерсти изъ Черноморскихъ портовъ во Францію.

Важность здѣшней торговли шерстью, вѣроятно вскорѣ значительно увеличится обширными оборотами, которыхъ можно ожидать по этой статьѣ во Франціи. Къ сожалѣнію, торговцы шерстью должны тамъ бороться съ множествомъ препятствій, которыя представляетъ имъ карантинная система, принятая въ Марсельскомъ портѣ для всей Франціи. Съ трудомъ повараютъ, что Франція должна опасаться отступить отъ правилъ Марсельскаго карантинна, долгое время бывшаго единственнымъ для всего Королевства и въ которомъ должны были выдерживать обсервацию даже суда, адресованныя въ порты Океана.

Не даѣе, какъ за два или за три года, Франція рѣшила, не смотря на возгласы жителей Марсели, учредить три карантинна: въ Тромпелу, на островѣ Сень-Мишель и въ Треберонѣ подлѣ Бреста; но можно сказать, что геній Марсели присутствовалъ при этомъ выборѣ, потому что Тромпелу и Сень-Мишель, по ихъ положенію относительно къ большимъ мануфактурнымъ городамъ Королевства, могутъ быть полезны только противъ внесенія желтой горячки на судахъ, приходящихъ изъ Америки; что же касается до Треберона, то онъ полезенъ только для однихъ военныхъ судовъ. Независимо отъ этого мѣстнаго неудобства, есть еще и другое, несравненно важнѣе: оно состоитъ въ томъ, что суда и товары, идущіе изъ Русскихъ Черноморскихъ портовъ, подвергаются столь же продолжительному карантину, какъ и приходящіе изъ Турціи, Пруссіи, Англіи, Голландіи и Бельгіи, допускающихъ приходящія изъ южныхъ портовъ Россіи суда въ практику, неимѣя никакого вліянія на Французское управленіе, не смотря на важность этой мѣры и мнѣніе торговаго сословія, которое, во избѣжаніе убыточныхъ слѣдствій подобнаго распоряженія, рѣшилось назначаемыя для Франціи суда съ грузомъ отправлять въ Англію, въ Бельгію или въ Голландію, гдѣ они остаются не долѣе того, сколько нужно для обмена своего адреса на новый, назначаемый въ какой либо Французскій портъ, и отходить оттуда въ Гавръ, гдѣ допускаютъ уже ихъ въ практику. Такимъ образомъ, Франція, изъ угожде-

Казань, 24 Сierpnia.

Обсерваторіумъ Цесарскаго Университету Казанскаго засталъ недавно оздобенъ выборнымъ рефракторомъ великимъ, зробонимъ въ Monachium въ закладзіе Utschneidera і Frauenhofera przez Optyka Mertza і Mechanika Malera. Instrument ten zupełnie podobny do Dorpackiego, z niektórymi odmianami, ma szkło przedmiotowe 9½ cali і trąbę około 14 stop długości. Cała ta ogromna massa, tak jak w refraktorze Dorpackim, poruszana bydz może w razie potrzeby, przez machinę zegarową, idąc za gwiazdą, nad którą robią się obserwacje. Instrument został przywieziony z Monachium do S. Petersburga przez Urzędnika Kommissyi budowania Głównego Obserwatorjum Porta, a z S. Petersburga wysłany był do Kazania przez Professora Simonowa pod nadzorem Urzędnika Uniwersytetu Kazańskiego. Przywieziono go na miejsce przeznaczenia na początku roku terażniejszego, ale dotychczas nie był jeszcze postawionymъ на miejscu, dla tego, że się jeszcze budowała przeznaczona na to ruchoma wieża obserwatorjum, która została ukończona w połowie Sierpnia. Dnia 18 tegoż miesiąca zaczęto stawić instrument, a 21-go ukończono postawienie. Teraz znajduje się już на своемъ miejscu. Łatwość poruszania, czystość і jasność szkła dowodzą, że ważne udoskonalenie Frauenhofera instrumentów tego rodzaju ze śmiercią jego nie znikło, ale zostało się w spadku potomności. W krótkimъ czasie ujrzą w północnej stolicy Cesarstwa Rossyjskiego jedynе dzieło w tymъ rodzaju і refraktor Głównego Obserwatorjum, dowiedzie bez wątpienia, że sztuka optyczna і po Frauenhoferze stopniowo się doskonali. Instrument ten będzie daleko-większymъ od wszystkich refraktorów w świecie. (G.S.P.)

Одесса, 19-го Sierpnia.

Jaśnie Wielmożny Pan Noworossyjski і Bessarabski Jenerał-Gubernator, Hrabia M. S. Woroncow, dnia 13-go bieżącego miesiąca, wyjechał ztąd do Berlina.

— Udzielono namъ następujący artykułъ względemъ przywozu wełny z portów Czarnomorskich do Francyi.

Ważność handlu tutejszego wełną, wkrótce zapewne znacznie się powiększy przez obszernе obróty, których można się spodziewać względnie tego artykułu we Francyi. Szkoda tylko, że handlujący wełną muszą tamъ walczyć z wielą przeszkodami, które imъ stawia systematъ kwarantanny, przyjęty w porcie Marsylskimъ dla całej Francyi. Z trudnością uwierzą, że Francya dotądъ obawia się odstąpić odъ prawidełъ kwarantanny Marsylskiej, która przez czasъ długi była jedyną dla całego Królestwa і w której musiały odbywać obserwacją nawet okręty, adresowane do portówъ Czarnego.

Nie dalej, jakъ przedъ dwoma czy trzema latami, Francya postanowiła, niezważającъ na krzyki mieszkańcówъ Marsylii, urządzić trzy kwarantanny: w Trompel, на wyspie Sw. Michała і w Treberon niżej Brestu, ale można powiedzieć, że geniuszъ Marsylii byłъ obecny temu wyborowi, gdyż Trompelu і Saint-Michel, dla swego położenia względnie wielkichъ rękodzielniczychъ miastъ Królestwa, mogą być tylko użytecznymi przeciwko wniesieniu górzkiej żółtej na okrętachъ, z Ameryki przybywających; co się zaśъ ściąga do Treberonu, tedy kwarantanna ta pożyteczną jest tylko dla samychъ okrętówъ wojennychъ. Niezależnie odъ tej niedogodności miejscowej, jest jeszcze і druga, bezъ porównania ważniejsza: wтѣмъ się ona zawiera, że okręty і towary, idące z Rossyjskich portówъ Czarnomorskich, ulegają również dłużej kwarantannie, jak і przychodzące z Turcyi. Przykładъ Anglii, Hollandyi і Bельгіи, dopuszczającychъ przychodzące z południowychъ portówъ Rossyi okręty dla praktyki, nie miałъ żadnego wpływu на zarządъ Francuzki, nie zważającъ на ważność tego środka і opinią stanu handlowego, który, dla uniknienia stratъ wynikającychъ mogącychъ odъ podobnego rozporządzenia, postanowiłъ nakoniecъ przeznaczane do Francyi okręty z Turcyi wysyłać do Anglii, do Bельгіи albo do Hollandyi, gdzie zostają nie dłużej, nadъ czasъ potrzebny do odmiany swego adresu на nowy, przeznaczony do któregośkolwiekъ portu Francuzkiego, і odpływają siamtądъ do Havru, gdzie je puszczają już do praktyki. Tymъ sposobemъ, Francya, dogadzającъ systematowi kwarantanny,

лин карантинной системѣ, которой она сама понимает всю несообразность, подвергаетъ Французское купечество въсемъ издержкамъ, зависящимъ отъ обмѣна бумага и отъ пребыванія судовъ въ иностранномъ портѣ. По этому, нередко случается, что шерсть выгружаютъ въ Бельгю, для того, чтобы перевезти ее оттуда сухимъ путемъ во Францію, что Французскіе спекуляторы предпочитаютъ еще разнымъ карантиннымъ издержкамъ и замедленіямъ въ своемъ отечествѣ.

Намъ кажется, и, конечно, всякій согласится съ нами, кроме Марсели, что карантинное управленіе Франціи, для того, чтобы не противорѣчить самому себѣ, должно бы считать Англійю, Голландію и Бельгю въ карантинномъ положеніи.

Говорятъ, что вскорѣ намѣрены учредить новый карантинъ въ Гаврѣ-де-Грассѣ; будемъ надѣяться, что устройство его будетъ основано на системѣ, болѣе согласной съ требованіями настоящаго вѣка и съ общимъ желаніемъ торговаго сословія Франціи.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Германія.

Констанція 6-го Сентября.

Ея Величество Государыня Императрица Всероссийская прибыла неожиданно въ нашъ городъ, съ острова Мейнау, на пароходѣ. Сошедши на берегъ Ея Императорское Величество немедленно изволила отправиться къ Г. Кастель, здѣшнему Антикварію, который имѣетъ многочисленное собраніе древностей; послѣ того изволила быть въ кафедральной церкви и осматривать мостъ на Рейнѣ; пробывъ нѣсколько времени въ нашемъ городѣ, Государыня Императрица изволила отправиться въ возвратный путь.

(О.Г.Ц.П.)

Австрія.

Миланъ, 3-го Сентября.

Вчера, происходилъ торжественный въездъ Императора и Императрицы въ Миланъ. Ихъ Импер. Величества прибыли въ 10 часовъ утра въ Лоретскій павильонъ, гдѣ и были они приняты Эрцъ-Герцогомъ Вице-Королемъ и обоими Губернаторами. Послѣ краткаго отдохновенія, церемониальное шествіе снова тронулось въ путь, и въ 11½ часовъ подошло къ восточному въезду, гдѣ Президентъ города (*Podesta*) поднесъ Монарху городскіе ключи. При входѣ въ соборную церковь, Эрцъ-Герцогъ и Эрцъ-Герцогиня, вмѣстѣ съ собравшимся духовенствомъ, принесли своихъ повелителей. Кардиналь-Архіепископъ поднесъ Императору и Императрицѣ святую воду, послѣ чего Ихъ Величества подошли къ большому алтарю, гдѣ заняли мѣста подъ приготовленнымъ для сего baldachinomъ и слушали благодарственное молебствіе (*Te Deum*). Послѣ Богослуженія, Императоръ и Императрица пошли въ свои покои, гдѣ и изволили принимать собравшихся Генераловъ и Офицеровъ.

6-го Сентября.

Сегодня, съ большимъ великолѣпьемъ, совершенъ обрядъ коронаванія Австрійскаго Императора, Короля Ломбардо-Венеціанскимъ. (О.Г.Ц.П.)

Франція.

Парижъ, 3-го Сентября.

Слышно, что Военный Министръ Генераль Бернаръ подаетъ въ отставку и что на его мѣсто усердно желали бы уговорить Маршала Сульта, для чего употреблены уже особы, имѣющія большое вліяніе на Маршала.

— Между національными гвардейцами ходитъ по рукамъ прошеніе въ Палату Депутатовъ, имѣющее уже 6000 подписей. Въ немъ требуютъ преобразованія на счетъ выборовъ, въ особенности же, чтобы каждый національный гвардеецъ былъ въ правѣ баллотировать при выборѣ Депутатовъ.

— Слышно, что Правительство Гаити намѣрено отправить въ Парижъ Уполномоченнаго Посланника. Это было бы первое начало надлежащаго представленія въ Европѣ сей республики, котрая до сихъ поръ имѣла только своихъ консуловъ въ нѣкоторыхъ городахъ для торговыхъ дѣлъ. Въ письмахъ изъ Гаити утверждаютъ, что это предположеніе немедленно приведено будетъ въ исполненіе; между тѣмъ Президентомъ избранъ Г. Вильевалеръ, одинъ изъ комиссаровъ, сопровождавшихъ Г-на Лаказа въ Парижъ.

— Журн. *Temps* сдѣлалъ предложеніе, чтобы на шпальтѣ посвященной Графу Парижскому поставлена была эмблема изъ древней хроники Бирна: *Je ne sors pas sans raison; je ne rentre pas sans honneur.*

— Нѣтъ сомнѣнія, что здѣшняя церковь Вознесенія Господня будетъ уступлена для службы по Лютеранскому обряду, какъ только духовенство сего прихода перенесется для назначеннаго ему новаго базилика. Такимъ образомъ Герцогиня Орлеанская не будетъ имѣть нужды ѣздить въ тѣсную улицу *Villetes* для слушанія обряди по своему обряду.

ктого сама поимую całą nieostowność, naraża kupców Francuzkích na wszystkie wydatki, zależące od zamiany papierów i od przebywania okrętów w porcie cudzoziemskim. Często się przeto zdarza, że wełnę dla tego zostawują w Belgii, ażeby przewieźć ją ztamąd drogą lądową do Francyi, co spekulanci Francuzcy przekładają jeszcze nad różne kwarantannowe wydatki i zwłoki w swej ojczyźnie.

Nam się zdaje, i pewnie każdy się z nami zgodzi, oprócz Marsylii, że zarząd kwarantannowy Francyi, dla tego, ażeby nie był samemu sobie sprzecznym, powinienby uważać Anglię, Hollandyę i Belgię w stanie kwarantannowym.

Mówią, że wkrótce mają ustanowić nową kwarantannę w Havre-de-Grâce; spodziewamy się, że jej urządzenie będzie oparte na systemacie, więcej zgadzającym się z potrzebami wieku teraźniejszego i z powszechnym życzeniem handlarzy Francuzkich. (G. O.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ніемцы.

Констанція, 6-го Września.

НАЙJAŚNIEJŠA CESARZOWA Rosyjska przybyła tu wczoraj niespodzianie, na statku parowym, z wysypki Meinau. Wysiadtszy na groblę, udała się natychmiast NAJJAŚNIEJŠA PANI do tutejszego antykwaryusza, P. Kastel, posiadającego liczny zbiór starożytności, następnie zwiedziła kościół katedralny i most na Renie; zabawiwszy czas niejaki w naszym mieście, odplynęła N. Monarchini na powrót. (G.R.K.P.)

Аустрыя.

Медыланъ, 3 Września.

Wczora odbył się tu wjazd uroczysty Cesarza i Cesarzowej. NN. Państwo przybyli o godzinie 10 przed południem do pawilonu loretańskiego, gdzie przyjmowani byli przez Arcy Xięcia Vice-Króla i obu Gubernatorów; po krótkim wypoczynku, ruszył orszak w dalszą podróż i przybył o 11½ do bramy wschodniej, gdzie Podesta miasta (prezydent) złożył Monarsze klucze miejskie. Przy bramie katedralnej, wszyscy Arcy Xięta i Arcy-Xiężniczki, łącznie z zbranym duchowieństwem, przyjmowali ukochanych władców. Kardynał-Arcybiskup podał N. Państwu święconą wodę; poczem udali się do wielkiego ołtarza, gdzie siedząc pod baldachinem, słuchali uroczystego *Te Deum*. Po nabożeństwie, udali się Cesarstwo Ichmość do swoich pokojów w zamku, gdzie przyjmowali zgromadzonych Jenerałów i oficerów.

Dnia 6-go.

Dziś, z największą wspaiatością odbyła się coronacya Cesarza Ferdynanda na Króla Lombardzko-Weneckiego. (G.R.K.P.)

FRANCYA.

Парыжъ, dnia 6 Września.

Słychać, że Minister wojny jenerał Bernard podaje się do dymissyi, i że chcianoby na jego miejsce koniecznie marszałka Soultanaktion, w którymto celu użyto już pośrednictwa osób, znaczny wpływ na tymże marszałku wywierających.

— Pomiedzy gwardzistami narodowymi, cyrkuluje petycyja do Izby deputowanych, mająca już 6000 podpisów. Wyrażono w niej życzenie reformy co do wyborów, w szczególności zaś, aby każdy gwardzista narodowy, miał prawo głosować przy wyborze deputowanych.

— Słychać, że rząd haitański postanowił wystać do Paryża posta pełnomocnego. Byłby to pierwszy krok porządnej reprezentacyi w Europie tej rzeczypospolitej, która dotąd tylko konsulów miała w niektórych miastach handlowych dla obrony jej interesów. W listach z Haiti zapewniają, że ten plan przyjdzie nie długo do skutku; tymczasem wybór prezydenta padł na pana Villevaloir, jednego z kommisarzy, którzy towarzyszyli panu Lascazes do Paryża.

— Dziennik *Temps* uczynił wniosek, ażeby na szpaldzie ofiarowanej Hrabiemu Paryża, dano w napisie godło z dawniejszej Baarna kroniki: „*Je ne sors pas sans raison; je ne rentre pas sans honneur.*“

— Nie ulega już wątpliwości, że tutejszy kościół Wniebowstąpienia, będzie ustąpiony na służbę Bożą w obrządku luterańskim, jak tylko duchowieństwo tej parafii, przeniesie się do przeznaczonyj bazyliki. Tym sposobem nie będzie już potrzebował Xiężna Orléans, jeździć aż na ciasną ulicę *Villetes*, dla znajdowania się na nabożeństwie swojego wyznania.

— Министръ Народнаго Просвѣщенія издалъ распоряженіе, что языки Нѣмецкій и Англійскій должны быть непременно преподаваемы во всехъ низшихъ находящихся въ Государствѣ учебныхъ заведеніяхъ, кромѣ collegій на остр. Корсикѣ, въ Эсѣ, Греноблѣ и Монпелье, гдѣ вмѣсто обоихъ упомянутыхъ языковъ позволено обучать Италіанскому; Академіямъ въ Бордо Пау и Тулузѣ разрѣшено также преподавать Испанскій языкъ. Въ Парижѣ при Нѣмецкомъ и Англійскомъ можетъ преподаваться Италіанскій и Испанскій, но на предѣ безъ исключенія котораго либо изъ нихъ.

— Нынѣшнее раздѣленіе Французскаго войска слѣдующее: Въ Африкѣ 16 полковъ; въ Анконѣ 1; 17 на южной границѣ; 52 на Сѣверной и Восточной, начиная отъ Дункерки до Ниццы; 28 стоитъ гарнизономъ въ Парижѣ и окрестностяхъ; 5 полковъ въ Страсбургѣ; 6 въ Лионѣ; наконецъ 40 полковъ въ самой срединѣ Франціи.

— Въ *Courrier Français* пишутъ, что Князь Меттернихъ имѣлъ продолжительный разговоръ съ Г-мъ Тьеромъ въ Комо, на садовой террасѣ, и послѣ того Князь посетилъ Министра въ его домѣ.

— Коммерческія Палаты всехъ большихъ портовыхъ городовъ безпрестанно жалуются на пониженіе цѣны колониальнаго сахара. На Мартиникѣ и соседнихъ островахъ, находятъ большіе запасы сахара; поселенцы не могутъ найти покупателей на овый, потому, что сахаръ внутренняго издѣлія уронилъ эту отрасль промышленности. Упомянутыя палаты усиленно просятъ, дабы ввозная пошлина уменьшена была по крайней мѣрѣ 20 франками на 100 килограммовъ. Купеческое сословіе города Нантъ представляетъ на благоуваженіе правительства, что колонисты должны значительныя суммы Французскимъ купцамъ, и ихъ упадокъ имѣлъ бы вредное вліяніе на Французскую торговлю.

Алжиръ, 24-го Августа.

По послѣднимъ донесеніямъ изъ внутри Государства, Абдель-Кадеръ осаждаетъ еще городъ Аинь-Маади. Подтверждается извѣстіе, что онъ велѣлъ подложить мины для разрушенія городскихъ стѣнъ, и кажется, что незадолго получимъ какое либо рѣшительное извѣстіе. — 22 ч. прибылъ сюда курьеръ отъ Абдель-Кадера, къ одному изъ его агентовъ, которому прислалъ 200,000 фр. для покупки свинца, пороха и прочихъ военныхъ припасовъ. (О.Г.Ц.П.)

А н г л и я.

Лондонъ, 7-го Сентября.

Король и Королева Белгійскіе, пріѣхали 4 с. м. изъ Остенде въ Рамсгетъ. Корабль *Widgeon*, на коемъ прибыли Высокіе Посѣтители, вышелъ изъ Остенде въ 2 часа по полудни и прошелъ чрезъ проливъ въ теченіи 7 часовъ. На корабль были выставлены Белгійскій и Англійскій флаги. На берегу, Ихъ Величества встрѣчены были Герцогомъ Велиingtonомъ, Г. Фандевейеромъ и другими знатными особами, которые сопровождали августѣйшихъ путешественниковъ до гостиницы Альбіонъ. На берегу ожидали Королевскіе экипажи; но знаменитые посѣтители предпочли идти пѣшкомъ. Не взирая на позднее время дня, улицы были наполнены народомъ, который сопровождалъ Ихъ Величества радостными кликами. Вскорѣ по прибытіи Ихъ ВВ. въ гостиницу, прибыла отъ города депутація, съ изъявленіемъ Королю и Королевѣ признательности за то, что они избрали сію гавань чтобы сойти на берегъ. Англій. Король отвѣчалъ весьма милостиво на ихъ рѣчь. На другой день, Ихъ Величества пріѣхали въ Виндзоръ, въ сопровожденіи Гр. Аршо, Фандевейеръ, Баронессы Гукхурстъ, Генераль-Лейтенанта Гоблетъ и Г. Предѣ. Вчера у Королевы Викторіи былъ большой обѣдъ, къ коему были приглашены всѣ Министры и Белгійскій Посланникъ.

— Лордъ Пальмерстонъ, нѣсколько дней тому назадъ, давалъ чрезвычайному посланнику Султана Мухамата, Саедъ-Аллей-Бенъ-Незеру обѣдъ, на которомъ находились Министръ Колоній и помощники Статсъ-Секретарей.

— Герцогъ и Герцогиня Ольденбургскіе, вмѣстѣ съ Грѣфомъ Толстымъ, путешествуютъ по сѣвернымъ Графствамъ Англій. (О.Г.Ц.П.)

И с п а н я.

Мадридъ, 24-го Августа.

Изъ Сарагоссы пишутъ, отъ 24 Августа слѣдующее: Во время отступленія изъ-подъ Морелли, мы потеряли весь осадный корпусъ. Карлисты извѣстны, что войска наши намѣрены отступить, напасть на нихъ со всехъ сторонъ, и, на разстояніи отъ пяти до шести миль (*leguas*) отъ Морелли въ Монройо, безпрестанно ихъ преслѣдовали. Мы лишились всей осадной артиллеріи и сверхъ того пяти поле-

— Wydane zostało rozporządzenie przez ministra oświecenia, że nauka Niemieckiego i Angielskiego języka dawana być powinna we wszystkich szkołach pośrednich całego kraju, z wyjątkiem kolegiów na wyspie Korsyce, w Aix, Grenobli i Montpellier, gdzie w miejsce obu dwóch dopiero co rzeczonych, dozwolono dawać język Włoski; akademiom w Bordeaux, Pau i Tuluzie, dano takie same przyzwolenie, co do języka Hiszpańskiego. W Paryżu może być dawany obok Niemieckiego i Angielskiego, język Włoski i Hiszpański, ale bez usunięcia którego bądź z nich.

— Terazniejszy podział wojska Francuzkiego, jest następujący: W Afryce, 16 pułków; w Anconie, jeden; 17, stoi na granicy południowej; 52 na północnej i wschodniej, poczynając od Dunkierki do Nizy; 28 znajduje się na załodze w Paryżu i jego okolicy; w Strażburgu, 5 pułków; w Lyonie 5; nareszcie 40 pułków w samym środku Francyi.

— *Courrier français* donosi, że w Como, Xiążę Metternich miał długą rozmowę z P. Thiers, na tarasie ogrodowym, i że następnie odwiedził tenże Xiążę w jego mieszkaniu.

— Nadchodzą ciągle skargi od izb handlowych wszystkich większych portowych miast, z powodu nieustannie niżających się cen cukru kolonialnego. Wielkie zapasy cukru znajdują się w Martynice i na wyspach przyległych; osadnicy nie mogą znaleźć kupców, bo cukier krajowy zatamował ten rodzaj przemysłu. Pomienione izby usilnie proszą, aby cło wchodowe zmniejszone było najmniej o 20 fr. na 100 kilogramach. Stan kupiecki miasta Nantes zwraca uwagę na tę okoliczność, że osadnicy winni są znaczne summy kupcom Francuzkim, a ich upadek działałby silnie na handel Francuzki.

Algier 24 Sierpnia.

Według ostatnich doniesień z głębi kraju, oblega jeszcze Abd-El-Kader miasto Aain-Maadi. Potwierdza się, iż kazał podłożyć miny dla zniszczenia murów miejskich i zdaje się, że niezadługo usłyszymy co stanowczego ztamtąd — Dnia 22 nadbiegł tu goniec od Abd-El Kadera do jednego z agentów tegoż, któremu nadesłał sumę 200,000 fr. na kupno ołowiu, prochu i innych potrzeb wojennych.

А N G L I A.

Лондонъ, дня 7-го Września.

Król i Królowa Belgijscy przybyli 4 b. m. z Ostendy do Ramsgate. Okręt *Widgeon*, który przywiózł dostojnych gości, wypłynął z Ostendy o 2-rej z południa i przebył cieższą mniej, niż w siedmiu godzinach, mając na sobie flagę Belgijską i chorągiew Angielską. Przy wysiadaniu na ląd, przyjmowani byli Królestwo Ichmość, przez Xiążęca Wellingtona, P. Vandeweyer i inne znakomite osoby, i zaprowadzeni przez nie do hotelu Albion. Przy brzegu czekały dwa królewskie pojazdy na dostojnych gości, którzy jednak woleli odbyć podróż pieszo. Mimo spóźnioną porę dnia, ulice, przez które przechodzili, napełnione były tłumami osób, witających ich okrzykami żywej radości. Wkrótce po przybyciu do hotelu, nadeszła deputacja od miasta Ramsgate, w celu złożenia Królestwu podziękowania, że port pomienionego miasta obrali sobie za miejsce wylądowania, do Anglii. Na tę mowę, odpowiedział Król w nader łaskawych wyrazach. Nazajutrz rano przybyli Królestwu do Windsor, mając w swym orszaku Hr. Arshot, P. Vandeweyer, Baronową Hooghooort, Jenerał-Lejtenanta Goblet i P. Praedt. Wczora, dawała Królowa dla swoich gości wielki obiad, na którym znajdowali się wszyscy Ministrowie i Poseł Belgijski.

— Lord Palmerston dawał przed kilku dniami obiad dla nadzwyczajnego Posta Sułtana Mухамата, Saed-Allej-Ben-Naser, na którym znajdowali się Minister osad i Pod-Sekretarze Stanu.

— Xiążę i Xiężna Oldenburscy, odbywają teraz podróż, łącznie z Hrabią Tolstoj, po północnych Hrabstwach Anglii. (G.R.K.P.)

Н I S Z P A N I A.

Мадридъ, 24-го Sierpnia.

Piszą z Saragossy pod dniem 24 Sierpnia: Przy odwróceniu zpod Morelli, straciliśmy całe wojsko oblężnicze. Karoliści, uwiadomieni o tem, że nasze wojska cofnęły się mają, uderzyli na nie ze wszystkich stron; a odległość pięciu do sześciu mil (*leguas*), z Morelli do Monroyo, była placem ciągłej walki. Działa oblężnicze są stracone, równie jak i pięć sztuk polowych, które się dostały nieprzyjacielowi. Wielu jeńców zamor-

выхъ орудій, кои достались непріятелю. Многіе изъ попавшихся въ плѣнъ умерщвлены. Въ войскѣ нашемъ, бѣжавшемъ изъ Монрой въ Алькавицъ, существуетъ величайшій безпорядокъ. Одины баталіоны, изъ 500 человекъ состоящій, искалъ убжища въ храмъ въ Торребелилѣ, но и тутъ весь изрубленъ былъ непріятелемъ. Таковая участь центра арміи, крайне огорчила всю нижнюю Аррагонію. Отрядъ Генерала Борсо, въ особенности потерявшій во время приступа, отступилъ къ Кариньену. Говорятъ, что Генераль Ораа находится теперь въ Теруэль. О Генералахъ Санъ-Мигуэль и Кардинъ не имѣемъ мы никакихъ свѣдѣній. Непріятель преслѣдуетъ побѣжденныхъ имъ войска, и, какъ слышно, прибылъ уже въ Алькавицъ, гдѣ находится множество раненыхъ. Еще не было примѣра подобнаго пораженія. При самомъ отступленіи потеряли мы 7,000 человекъ; по этому легко можно судить о значительности общей потери. Здѣсь уже не слушаются приказаній Генерала Ораа, и многіе даже поговариваютъ, чтобы не возвращать ему начальства надъ войскомъ и не посылать ему подкрпленія. Въ журналѣ *Novicioso* относятъ эту неудачу къ недостатку продовольствія, такъ, что въ одинъ день даже офицеры довольствовались только мукою и водою, отъ чего многіе заболѣли. Полки: Королевскій, Королевы-Правительницы, Портскій и Африканскій егерскіе, наиболее пострадали. Во время штурма 17 чис. нѣсколько баталіоновъ совершенно погибло. При отступленіи, войско уже не существовало, а только ужасная смѣсь раненыхъ, убитыхъ и бѣгущихъ.

Изъ франц. газетъ.

Въ Онъятѣ обнародована добавочная статья бюлетеня изъ Бискайскихъ провинцій, заключающая въ себѣ два доносенія Генерала Кабреры; въ первомъ Генераль сей доноситъ, что Королевскія войска, послѣ 19-дневной осады Морелли и троекратно предпринятаго штурма, спаслись бѣгствомъ, потравивъ военные снаряды и 2,000 человекъ; во второмъ же, что онъ преслѣдовалъ непріятеля до пустыни Санъ Маркъ, тамъ, въ сраженіи продолжавшемся два часа, разбилъ его и преслѣдовалъ четыре мили до Поблеты; въ концѣ рапорта доноситъ, что потера понесенная непріятелемъ, почти неизчислима.

— Д. Карлосъ пожаловалъ Ген. Кабреру Графомъ Морелли и Генераль-Лейтенантомъ.

— Пишутъ изъ Валенціи отъ 27 Августа, что съ 25 тогоже мѣсяца Ген. Кабрера стреляетъ въ городъ и что войско его состоитъ изъ 10 баталіоновъ пѣхоты и 800 чел. конницы.

— Изъ Бордо прибыло къ берегамъ Бильбао судно, нагруженное 800 центнеровъ пороху для Карлистовъ. Королевскія войска сдѣлали вылазку изъ Витторіи, для уничтоженія колоколовъ въ тѣхъ селеніяхъ, въ которыхъ возвышена была ими побѣда, одержанная подъ Мореллою. Зажгли даже церковь, но тотъ часъ принуждены были отступить обратно въ Витторію. (О.Г.Д.П.)

Швейцарія.

Люцернъ, 1-го Сентября.

Коммиссія назначенная по дѣлу Людвига Наполеона, въ засѣданіи 31 ч. пр. м. представила Сейму свои предложенія, раздѣляющіяся на счетъ большинства голосовъ на одно, а на счетъ меньшинства оныхъ на два предложенія. — Мнѣніе большинства (Гг. Гессъ, Буркартъ, Шиндлеръ и Кетеръ) т. е. 1) Правительство Тургаускаго Кантона должно потребовать отъ Людвига Наполеона прямого и несомнительнаго изъясненія: „Что онъ безусловно отказывается отъ правъ Французскаго Гражданина, и никакихъ къ тому не будетъ имѣть претензій“ (одни изъ членовъ присовокупилъ: „и что обязываетъ не предпринимать никакихъ дѣйствій, не быть поводомъ къ онымъ, и даже не принимать участія въ чемъ либо имѣющемъ цѣлю приглашеніе его къ правленію Франціею, или какимъ либо образомъ угрожающимъ спокойствію Франціи.“ 2) Такое изъясненіе должно быть препровождено въ самомъ скорѣйшемъ времени предсѣдательствующему Люцернскому Кантону, при томъ поручить ему же, дать отвѣтъ Французскому посланнику на ноту его отъ 1-го Августа, въ которой ссылаясь на вышеприведенный смыслъ дѣла должно быть изъяснено, что требуемое удаленіе не можетъ быть удовлетворено, но что впрочемъ Швейцарія, какъ со всѣми своими сосѣдями такъ и съ Франціею желаетъ сохранить доброе согласіе и что нисколько недумая одобрять покушеній противу спокойствія и безопасности сосѣдственныхъ государствъ, явно таковыя презираетъ. 3) Въ случаѣ еслибъ § 1 не удовлетворилъ требованій, Сеймъ сохраняетъ для себя дальнѣйшее постановленіе. — Два другія мнѣнія или мнѣнія меньшинства изъяснены слѣдующ. обр.: а) Мнѣніе перваго меньшинства

дowano. Między naszym wojskiem, które, z Monroy do Alcaniz zbiegło, panuje największy nieporządek. Jeden batalion, liczący 500 ludzi, schronił się do kościoła w Torrebela, lecz i tam nie znalazł przytułku; nieprzyjaciele wycieli go bowiem co do jednego. Los wojska érzodkowego pograżył w smutku całą niższą Arragonią. Oddział Jenerała Borso, który najwięcej przy szturmie ucierpiał, schronił się do Cariñena. Oraa ma się teraz znajdować w Ternel. O jenerałach San Miguel i Cardina nie mamy żadnych wiadomości. Nieprzyjaciel ściga ciągle pokonane wojska, i ma się już znajdować w Alcaniz, gdzie się mnóstwo znajduje rannych. Nie widziano jeszcze podobnej klęski: bo przy samym odwróceniu zpod Morelli, straciliśmy 7,000 ludzi; łatwo sobie zatem wyobrazić, ile cała strata wynosi. Tu już nie słuchają rozkazów Jenerała Oraa, i wiele nawet o tém mówią, żehy mu nie powracać dowództwa i nie dosyłać posiłków. Dziennik *Novicioso* przypisuje tę klęskę brakowi żywności, bo dnia jednego nawet oficerowie otrzymali tylko mąkę i wodę, od czego wielka liczba zachorowała. Półki, Królewski, Królowej-Rejentki, strzelców Porto i Afrykańskich, najwięcej ucierpiaty. Podczas szturm w dniu 17, kilka batalionów zupełnie zginęło. Przy odwróceniu nie było już wojska, ale tylko okropna mieszanina, rannych, zabitych i uciekających.

Z gaz. Franc.

W Onate ogłoszono dodatek do biuletynu z prowincyj Biskajskich, który zawiera dwa rapporta Jenerała Cabrera; w pierwszym donosi wspomniany Jenerał, że wojska Królowej po 19-dniowem oblężeniu Morelli i po trzykrotnie przypuszczonym szturmie, ratowały się ucieczką, straciwszy ryszunki wojenne i 2,000 ludzi; w drugim zaś: że ścigał nieprzyjaciela aż do pustelni San Marcos; tam go pokonał w bitwie dwugodzinnej, i pędził przed sobą o mil cztery do Poblety. Nakońcu raportu donosi, że strata poniesiona przez nieprzyjaciół jest prawie nie do obliczenia.

— D. Karlos mianował Jenerała Cabrera hrabią Morelli i Jenerał-Lejtnantem.

— Donoszą z Walencyi pod dniem 27-m Sierpnia, że od 25-go tegoż miesiąca Cabrera strzela do miasta i że wojsko jego składa się z 10 batalionów i 800 koni.

— Z Bordeaux przybył do wybrzeża w Bilbao statek, mający ładunek 800 centnarów prochu, przeznaczony dla Karlistów. Wojska Królowej zrobiły wycieczkę z Vittoryi, dla zniszczenia dzwonów w tych wioskach, w których ogłaszano niemi zwycięstwo, odniesione pod Morellą. Zapalili nawet kościół, ale wnet zmuszeni zostali cofnąć się do Vittorii. (G.R.K.P.)

Szwajcarya.

Lucerna, 1-go Września.

Kommissya wyznaczona w sprawie Ludwika Napoleona, przedstawiła Sejmowi na posiedzeniu d. 31 z. m. wnioski swoje, dzielące się co do większości głosów na jedną, a co do mniejszości tychże, na dwie propozycye. — Zdanie większości (pp. Hess, Burckhardt, Schindler i Kohter), jest: 1) Rząd Stanu Turgowii ma być wezwany, aby odebrał od Ludwika Napoleona proste i niewątpliwe oświadczenie: „Jako tenże rzeka się bezwarunkowo praw obywatelstwa Francuzkiego i żadnych dalszych pretensyj do tegoż rościć nie będzie“ (jeden z członków przydał: „i że przyrzeka żadnych czynów w przyszłości nieprzedsiębrać, nie być powodem przedsiębrania tychże, ani mieć udziału w czémkolwiek coby zmierzało powołać go do rządów Francyi, lub jakim bądź sposobem spokojności Francyi zagrażało.“) 2) Powyższe oświadczenie, ma być nadane w czasie, ile można najkrótszym, prezydującemu kantonowi Lucerny, tenże upoważnia zarazem do dania postowi Francuzkiemu na notę tegoż z d. 1 Sierpnia odpowiedzi, w której odwołując się do powyższej istoty czynu i zasad, ma być powiedziane, iż żądaniem wydaleni stać się zadosyc nie może, że atoli zresztą Szwajcarya podobnie jak we wszystkich sąsiadami swemi, tak i z Francją, pragnie w dobrém zostawać porozumieniu, i że daleką będąc od tego, aby pochwałać zamachy przeciwko spokojności i bezpieczeństwu krajow sąsiednich, takowemi wyraźnie pogardza. 3) Wrazie, gdyby § 1 nie czynił zadosyc zanieśonom wymaganiom, sejm zastrzega sobie dalsze wyrzeczenie. — Dwa inne zdania, czyli zdania mniejszości, objawiono w taki sposób: a) zdanie pierwszej mniejszości (oparte na wnioskach pp. Rigaud i Monard), było: iż Sejm przekonał się z autentycznych przedłożonych sobie raportów, jako Ludwik Napoleon używa praw obywa-

(основанное на предложеніяхъ Гг. Риго и Монларъ) слѣдующее: что Сеймъ изъ подлинныхъ, полученныхъ рапортовъ убѣдился, что Людвикъ Наполеонъ пользуется правомъ Тургаускаго Гражданства а при томъ что по силѣ кореннаго закона, служащаго на равнѣ какъ Тургаускому краю такъ и самому Союзу, ни въ какомъ случаѣ не можетъ воспользоваться противу него распоряженіе на счетъ удаленія въ видѣ изытія. Въ слѣдствіе сего предлагается, чтобы въ подобномъ смыслѣ дать отвѣтъ Французскому правительству на ноту отъ 1 Августа поданную со стороны Посланника. Сеймъ при семъ случаѣ долженъ упомянуть, что почитая обязанности, какія внушаютъ ему права народа, смотреть за строгимъ исполненіемъ всего того, что сказанный законъ предписываетъ въ отношеніи сосѣдственныхъ Монархій. Въ такомъ случаѣ Сеймъ не замедлил бы принять такіа мѣры, какія были бы необходимыми смотря по новымъ обстоятельствамъ встрѣтившимся Швейцаріи. — b) Матвѣе втораго меньшинства (с. Коппъ) поддерживало предложеніе, чтобы сеймъ опредѣлилъ: 1) что на основаніи 25 статьи устава Тургаускаго края, Сеймъ не въ силѣ почитать Людвика Наполеона Бонапарте Тургаускимъ Гражданиномъ; 2) Но Правленіе Короля Французовъ должно по силѣ § 17 вышеупомянутаго устава, представить жалобу Тургаускому Суду, на основаніи коей требуется удаленіе Людвика Наполеона Бонапарте. 3) О воспользовавшемся требованіи Франціи и о постановленіи Сейма надлежитъ увѣдомить всѣ тѣ Державы, которыя ручались за независимость Швейцаріи а вмѣстѣ изъяснить надежду: что она не оставитъ безъ сомнѣнія, какъ ручившіяся, дать Швейцаріи всю нужную помощь въ защиту ея независимости. (G.C.)

Б Е Л Г І Я.

Литмихъ, 1-го Сентября.

Изъ города Бре (что въ Лимбургскомъ Герцогствѣ), отъ 20-го Августа извѣщаютъ, что чрезъ этотъ городъ ежедневно проходятъ отряды Голландскихъ войскъ, коимъ отводятся у тамошнихъ жителей квартиры. Переходъ означенныхъ войскъ чрезъ Белгійскую землю, обезпеченъ заключеннымъ въ Цонгофенъ договоромъ. Наряженные отъ обычныхъ народовъ офицеры наблюдаютъ за строгимъ исполненіемъ договора. Бельгійскій полковникъ Дрезъ и Голландскій Майоръ Мансо, посѣщаютъ другъ друга ежедневно, и оказываютъ взаимное къ себѣ расположеніе, стараясь притомъ о точномъ исполненіи договоренныхъ въ Цонгофенъ статей. (O.G.C.P.)

И т а л і я.

Туринъ, 30-го Августа.

По случаю коронаціи Австрійскаго Императора Ломбардо-Венеціанскимъ Королемъ, сформирована Италіанская дворянская гвардія изъ членовъ знаменитѣйшихъ и богатѣйшихъ фамилій. — Эта гвардія будетъ отнынѣ квартировать въ Вѣнѣ. (O.G.C.P.)

Г р е ц і я.

Афины, 27-го Августа.

Сегодня Королева выѣхала изъ столицы. Король будетъ провожать супругу свою въ Коринѣ, гдѣ она сядетъ на пароходъ, и отправится въ Анкону. По выдержаніи карантина, Королева поѣдетъ въ Бернъ, гдѣ съѣдется съ Августѣйшимъ своимъ родителемъ, Великимъ-Герцогомъ Ольденбургскимъ. Поѣздка продолжится всего 6 недѣль. Король возвратится изъ Коринѣ въ столицу, а потомъ объѣдетъ нѣкоторыя части своего государства. (O.G.C.P.)

Т у р ц і я.

Смирна, 18-го Августа.

Капуданъ-Паша давалъ здѣсь, на Адмиральскомъ кораблѣ своемъ, великолѣпный пиръ, для иностранныхъ консуловъ и мѣстныхъ чиновниковъ. Во время пира, одинъ изъ консуловъ провозгласилъ въ честь Султана тостъ, который принять былъ всеми присутствовавшими, при 21 пушечномъ выстрѣлѣ съ корабля Капитана-Бея. Послѣ чего, Турецкимъ Адмираломъ провозглашенъ былъ тостъ: „за здравіе Монарховъ всѣхъ дружественныхъ съ Турціею державъ“, сопровождавшійся такимъ же числомъ выстрѣловъ. Посѣтители въ позднюю ночь оставили корабль, который въ это мгновеніе засіялъ великолѣпнымъ освѣщеніемъ. (O.G.C.P.)

Съ 1-го числа наступающаго Октября начинается подписка на послѣдній Кварталь сего года, на газету Литовскаго Вѣстника. — Цѣна по прежнему 2 руб. 25 коп. сереб.

ВѢДЬНА. Типографъ А. Марциковскаго. Печатать дозволяется. Сентября 16 д. 1838 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. и Кав. Левъ Бороскій.

telstwa Turgowieńskiego, a zarazem, iż według postanowień ustawy zasadniczej, służących zarówno krajowi Turgowii, jako i związkowi samemu, niemoże w żadnym przypadku nastąpić przeciw niemu excecjonalnego wydalenia rozporządzenie. Z tego względu proponuje się, aby w podobnym duchu дано odpowiedź rządowi Francuzkiemu na notę z dnia pierwszego Sierpnia ze strony posta podaną. Sejm powinienby przy tej okoliczności nadmienić, iż szanując obowiązki, jakie z prawa ludu nań spływać mogą, czuwa nad ścisłym wykonaniem tego wszystkiego, cokolwiek rzeczone prawo we względzie krajow sąsiednich przepisuje. W takim razie, Sejm nieomieszkałby zająć się bezzwłocznie takimi środkami, jakie przedsięwzięćby wypadło we względzie nowych okoliczności, w jakichby Szwajcaryя postawioną się znalazła. — b) Zdanie drugiej mniejszości (P. Kopp), było za wnioskiem, aby sejm postanowił: 1) Iż na zasadzie artykułu 25 ustawy kraju Turgowii, sejm nie jest mocen uważać Napoleona Ludwika Bonapartego obywatelem Turgowieńskim; 2) Ale rząd króla J. Francuzów, winien w moc § 17 wyżej rzeczonej ustawy, zanieść skargę, na zasadzie której, żądane jest wydalenie Napoleona Ludwika Bonapartego, przed właściwy sąd Turgowii; 3) Wypada zawiadomić o zanesionym żądaniu Francyi i o postanowieniu sejmowém, te wszystkie Mocarstwa, które zaręczyły niezawisłość i samoistność Szwajcaryи, a zarazem wynurzyć nadzieję: iż nieomieszkają zapewne, jako gwarantujące, udzielić Szwajcaryи w obronie jej niepodległości, wszelkiej potrzebnej pomocy. (G.C.)

B E L G I A.

Leodium, 1 Września.

Donoszą z Bree, miasta leżącego w Hiertwie Limburskiem, pod dniem 20 Sierpnia, że codziennie tamtędy przechodzą oddziały wojsk hollenderskich, i stają na kwaterach umieszkańców. Przechód wojsk pomienionych przez prowincyя belgijską, zawarowany został układem, zawartym w Zonhoven; oficerowie zobu stron wyznaczeni pilnują ścisłego wykonywania układu. P. Dreuz, Półkownik belgijski i P. Manso, Major hollenderski, odwiedzają się codziennie, i dają sobie dowody osobistej przychylności, truskliwe atoli dając baczenie, aby warunki umówione w Zonhoven, najsumienniejsz zachowywane były. (G.R.K.P.)

W ł o s k i.

Turyn, 30 Sierpnia.

Z powodu koronaціи Cesarza Austryackiego na Króla Lombardzko-Weneckiego, utworzoną została Włoska gwardya szlachecka, złożona z członków rodzin najznakomitszych i najbogatszych. Stać ona będzie nadal w Wiedniu. (G.R.K.P.)

G R E C Y A.

Ateny, 27 Sierpnia.

Królowa opuściła dziś stolicę. Król odprowadza małżonkę do Koryntu, gdzie Monarchini wsiądzie na statek parowy, mający ją odwieźć do Ankony. Po odbytej kwarantannie pojedzie Królowa do Bernu, gdzie się zjedzie ze swoim Dostojnym Ojcem, Wielkim Xięciem Oldenburgskim. Podróż cała zajmie tylko 6 tygodni. Król wróci z Koryntu do stolicy, a potem wyjedzie dla zwiedzenia niektórych części swego kraju. (G.R.K.P.)

T u r c y a.

Smirna, 18 Sierpnia.

Kapudan-Basza dawał tu świetną ucztę, na pokładzie swego Admiralskiego okrętu, dla konsułów zagranicznych i władz miejscowych. Podczas biesiady, jeden z konsułów wniósł toast za zdrowie Suлтана, który wszyscy obecni spełnili, przy 21-krotnym odgłosie dział z okrętu Kapitana-Beja. Admirał turecki wniósł następnie toast za zdrowie wszystkich przyjacielskich Turcyи Monarchów. Taka sama liczba wystrzałów towarzyszyła pomienionemu toastowi. Goście późno w noc opuścili okręt, który, w chwili ich oddalenia się, zająśniał wspaniatęm oświetleniem. (G.R.K.P.)

Od dnia 1-go następującego miesiąca Października, zaczyna się prenumerata na ostatni tego roku Kwartal gazety Kuryera Litewskiego. — Cena zwyczajna rubli srebrem 2 kop. 25.